



LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

AKTUALI PRAKTIKA CIVILINĖSE BYLOSE

2022 m. liepa



LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas



Civilinėje byloje Nr. [2-689-790/2022](#) Lietuvos apeliacinis teismas (toliau - LAPT) pažymėjo, kad reikalavimo patenkinimas ar jo atsisakymas po pirmosios instancijos teismo nutarties dėl bankroto bylos iškėlimo priėmimo gali būti pagrindas atsisakyti kelti juridiniam asmeniui bankroto bylą tik jeigu toks reikalavimo patenkinimas po nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo iš esmės keičia įmonės finansinės būklės vertinimą, t. y. įmonė patenkina jos mokumo vertinimui reikšmingą reikalavimą. Tai reiškia, kad kreditoriaus reikalavimo patenkinimas ar jo atsisakymas po pirmosios instancijos teismo nutarties dėl bankroto bylos priėmimo savaime nesudaro pagrindo apeliacinės instancijos teismui naikinti skundžiamą pirmosios instancijos teismo nutartį ir bylą nutraukti ar atsisakyti kelti bankroto bylą. Kiekvienu atveju privalu įvertinti, ar toks kreditoriaus reikalavimo įvykdymas ar reikalavimo atsisakymas klausimo dėl bankroto bylos iškėlimo nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme metu iš esmės keičia įmonės nemokumo vertinimą ar net padeda atkurti įmonės mokumą. Priešingu atveju, bankroto bylos nutraukimas ar atsisakymas kelti bankroto bylą vien tuo pagrindu, kad įmonė po pirmosios instancijos teismo nutarties dėl bankroto bylos iškėlimo priėmimo patenkino jos mokumo atkūrimui reikšmės neturintį reikalavimą ar kreditorius atsisakė šio reikalavimo, paneigtų apeliacinio proceso tikslą, pagal kurį apeliacija yra instancinė pirmosios instancijos teismo sprendimų kontrolės forma, taip pat neatitiktų viešojo intereso apsaugos įmonių bankroto procese reikalavimo.



Civilinėje byloje Nr. [e2A-299-464/2022](#), spręsdamas klausimą dėl nuostolių atlyginimo priteisimo iš statybos dalyvių, kurie yra apsidraudę tiek



LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

privalomuoju, tiek savanorišku civilinės atsakomybės draudimu, LApT nurodė, kad nustačius, jog privalomojo civilinės atsakomybės draudimo sutartyje nurodytas draudimo objektas sutampa su savanoriškojo civilinės atsakomybės draudimo objektu, turi būti taikomas privalomojo draudimo prioriteto principas.



Civilinėje byloje Nr. [e2A-17-450/2022](#), nagrinėdamas teisėjo atleidimo iš pareigų klausimą, LApT pažymėjo, kad procedūra, kurios metu teisėjas atleidžiamas iš pareigų dėl poelgio, kuriuo buvo pažemintas teisėjo vardas, yra sudėtinė, daugiapakopė, išimtinė šiame procese dalyvaujančių konstitucinių subjektų (Prezidento, Teisėjų tarybos, Seimo) sprendimų diskrecija grindžiama procedūra, kuri yra vientisa – nedalyvaujant kuriai nors institucijai Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas negali būti atleidžiamas iš pareigų. Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad pirmosios instancijos teismas, eliminavęs pirminio, vieno iš privalomų vientisos teisėjo atleidimo procedūros teisės akto – Prezidento dekreto – patikrą bei nusprendęs, kad galima ginčyti tik Teisėjų tarybos nutarimą, kuriuo patarta atleisti ieškovą iš teisėjo pareigų, neteisingai kvalifikavo nagrinėjamoje byloje susiklosčiusius teisinius santykius, nes supainiojo teisėjo atleidimo procedūroje dalyvaujančių subjektų – Prezidento ir Teisėjų tarybos – kompetencijas bei sukūrė ydingą situaciją iš esmės nepasisakydamas dėl teisėjo atleidimo iš pareigų pažeminus teisėjo vardą procedūros inicijavimo faktinio pagrindo.



Civilinėje byloje Nr. [e2-520-912/2022](#) LApT pažymėjo, kad galėjimas paduoti prašymą dėl proceso atnaujinimo Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 366 straipsnio 1 dalies 7



LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

punkto pagrindu (t. y. kai teismas nusprendžia dėl neįtrauktų į bylą asmenų teisių ir pareigų) siejamas tik su tikėtina aplinkybe, jog prašantis atnaujinti procesą asmuo yra tinkamas prašymo atnaujinti procesą subjektas. Faktiškas asmens tinkamumas nustatomas teismui išsprendžiant klausimą dėl prašymo atnaujinti procesą iš esmės, t. y. antrojoje prašymo atnaujinti procesą nagrinėjimo stadijoje. Anksčiau priimtas teismo sprendimas gali būti peržiūrėtas ir sprendimas pakeistas ar priimtas naujas sprendimas tik tuo atveju, jeigu prašymą atnaujinti procesą padavė tinkamas subjektas.



Civilinėje byloje Nr. [e2-753-553/2022](#), pasisakydamas dėl akcininko įtraukimo į bankroto bylą trečiojo asmens procesinėmis teisėmis, LAPT atkreipė dėmesį, kad akcininkas savo teisę gauti informaciją apie bendrovę įgyvendina, remdamasis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu, kitų tokią jam teisę suteikiančių įstatymų ir bendrovės įstatų nuostatomis. Todėl vien dalyvavimas bankroto byloje trečiojo asmens, nepareiškiančio savarankiškų reikalavimų, teisėmis tam, kad akcininkas tokią informaciją galėtų gauti, nėra tikslingas ar juo labiau būtinas. Akcininkas, vadovaudamasis minėtų teisės aktų nuostatomis, turi teisę kreiptis tiesiogiai į bendrovę (bankroto bylos iškėlimo atveju – į nemokumą administratorių) su prašymu pateikti jam reikiamą informaciją. Bendrovė, remdamasi teisiniu reglamentavimu ir savo įstatais, turi atitinkamą teisę nuspręsti dėl tokios informacijos akcininkui (ne)pateikimo susipažinti, o akcininkas, nesutikdamas su priimtu sprendimu, jį ginčyti teisės aktų nustatyta tvarka. Būtent tokia tvarka akcininkas gali siekti jam, kaip bendrovės akcininkui, suteiktų teisių ir pareigų įgyvendinimo, t. y. įgyvendinti teisę susipažinti su visa reikiama informacija apie bendrovę, kuria



LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

remiantis galėtų priimti norimus sprendimus visuotiniuose akcininkų susirinkimuose (pavyzdžiui, spręsti dėl bendrovės mokumo atkūrimo galimybių, sudarant taikos sutartį, ir pan.).



Civilinėje byloje Nr. [e2-582-467/2022](#) LAPT pažymėjo, kad trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, neturi teisės reikšti pareiškimo dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, tačiau turi teisę pateikti apeliacinį skundą dėl byloje priimto sprendimo už akių.



Civilinėje byloje Nr. [e2-600-467/2022](#) pasakydamas dėl rašymo ir klaidų ištaisymo sprendime instituto (ne)taikymo, kai viena iš proceso šalių siekia bylinėjimosi išlaidų įskaitymo, LAPT nurodė, kad ginčo šalių bylinėjimosi išlaidų įskaitymas keistų sprendimo esmę, nes būtų padaryta tai, ko pirmosios instancijos teismas neketino (neišreiškė valios) padaryti. Apeliacinės instancijos teismas sutiko, kad apeliantės prašymo tenkinimo atveju – įskaitant šalių bylinėjimosi išlaidas, keistųsi tiek pareigą atlyginti kitai šaliai bylinėjimosi išlaidas turintis subjektas (liktų tik viena ieškovė), tiek galutinė priteistina bylinėjimosi išlaidų suma, o tai prieštarautų bendram CPK 276 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam principui, jog sprendimą (nutartį) priėmęs teismas neturi teisės pats jį panaikinti ar pakeisti.



Civilinėje byloje Nr. [e2-760-407/2022](#), pasakydamas dėl bankroto bylos nutraukimo iškeliant restruktūrizavimo bylą ypatumų, LAPT išaiškino, kad perėjimas iš bankroto į restruktūrizavimą yra procedūra, kurios metu iš esmės sprendžiama dėl restruktūrizavimo plano tvirtinimo, *mutatis mutandis* (su



LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

būtinais, atitinkamai pakeitimais) taikant Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) II dalies IV skyriaus nuostatas. Tačiau skirtingai nei inicijuojant restruktūrizavimo procesą įprasta tvarka, dėl restruktūrizavimo plano balsuoja ne restruktūrizavimo plano paveikiami kreditoriai grupėse, o visi juridinio asmens kreditoriai, kurių finansiniai reikalavimai patvirtinti bankroto proceso metu, jų neišskiriant į atskiras grupes.

Kai kreditorių susirinkimas pritaria restruktūrizavimo plano projektui, nemokumo administratorius yra įpareigotas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo kreiptis į teismą su prašymu iškelti restruktūrizavimo bylą ir nutraukti bankroto bylą (JANĮ 81 straipsnio 3 dalis). Tačiau kreditorių susirinkimo sprendimas gali būti skundžiamas nemokumo bylą nagrinėjančiam teismui per 14 dienų nuo dienos, kurią asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie jo priėmimą (JANĮ 55 straipsnis). Atitinkamai, susidaro teisiškai ydinga situacija, kai klausimas dėl restruktūrizavimo bylos iškėlimo ir bankroto bylos nutraukimo turi (gali) būti sprendžiamas anksčiau nei ginčas dėl kreditorių susirinkimo, kuriame buvo balsuota dėl restruktūrizavimo plano projekto tvirtinimo, (ne)teisėtumo.

Teisėjų kolegija išaiškino, kad tais atvejais, kai kreditorių susirinkime sprendžiama dėl restruktūrizavimo plano projekto tikslinimo, nors dar nėra įsiteisėjusio teismo sprendimo dėl restruktūrizavimo plano patvirtinimo, yra pagrindas svarstyti, ar toks kreditorių elgesys nėra piktnaudžiavimas bankroto procesu. Atitinkamai, jeigu teismo žinioje yra pateiktas ne vienas restruktūrizavimo plano projektas, dėl vėliausio projekto tvirtinimo gali būti sprendžiama tik tuomet, kai įsiteisėja nutartis dėl anksčiau pateikto restruktūrizavimo plano projekto (ne)patvirtinimo. Toks nemokumo proceso organizavimas būtų racionalus, aiškus, taigi atitiktų



LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

veiksmingumo principą. Tuo tarpu JANĮ 112 straipsnis numato restruktūrizavimo plano keitimo tvarką. Teismui visada teikiamas tik restruktūrizavimo plano projektas (JANĮ 24 straipsnio 2 dalis, 17 straipsnio 3 dalies 1 punktas, 110 straipsnis), taigi restruktūrizavimo plano keitimas galimas tik jau esant teismo patvirtinam restruktūrizavimo planui (JANĮ 111 straipsnio 1 dalis).



Civilinėje byloje Nr. [e2-795-910/2022](#) LApT pažymėjo, kad negalima įpareigoti buvusio bendrovės vadovo perduoti nemokumo administratoriui dokumentus, kurie vykdant bendrovės veiklą nebuvo rengiami. Jeigu tokių dokumentų nebuvo bendrovei vykdant veiklą, jie, iškėlus bendrovei bankroto bylą, negali būti parengti atgaline tvarka. Taip pat negalima įpareigoti buvusį bendrovės vadovą perduoti nemokumo administratoriui bendrovės turtą, kuris, kaip jis teigia, yra dingęs. Dėl dokumentais nepagrįsto bendrovės lėšų panaudojimo, neišsaugoto, pradanginto bendrovės turto gali būti reikalaujama žalos atlyginimo, bet ne prašoma taikyti sankciją už dokumentų ir (ar) turto, kurių realiai nėra, neperdavimą.



Pastaba. Lietuvos apeliacinio teismo apžvalgoje pateikiamos neoficialios procesinių sprendimų santraukos, sudarytos tik siekiant informuoti. Apžvalgoje naudojamos nuotraukos iš Lietuvos apeliacinio teismo ir Artūro Jendovickio archyvų.

Parengė Lietuvos apeliacinio teismo
Teismų praktikos skyrius
Gedimino pr. 40, LT-01503 Vilnius
Tel. (8 70) 663 685, faks. (8 70) 663 060
apeliacinis@apeliacinis.lt
www.apeliacinis.lt

Vilnius, 2022 m.